ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ У ВУГІЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Березуцький В.В., Алєксєєва А.М.
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», ***м. Харків***

Вугільна промисловість України традиційно залишається однією з найбільш небезпечних галузей, що зумовлює особливу увагу до питань охорони праці. У сучасних умовах, що обтяжені військовим станом, економічною нестабільністю та процесами інтеграції до європейського простору, проблеми управління охороною праці набули нового значення.

Одна з основних проблем – застаріла інфраструктура шахт, яка не відповідає сучасним вимогам безпеки. Відсутність належного технічного переоснащення призводить до зростання виробничих ризиків та ускладнює впровадження ефективних систем управління охороною праці. Водночас, через брак фінансування багато заходів з безпеки реалізуються лише формально або відкладаються на невизначений термін. Ще одним актуальним викликом є дефіцит кваліфікованих кадрів у сфері охорони праці. Часто функції інженера з охорони праці виконує персонал, який не має відповідної підготовки, що знижує ефективність управлінських рішень та контроль за дотриманням норм безпеки. В умовах воєнного стану частина шахт опинилася в зонах бойових дій або на тимчасово окупованих територіях, що унеможливлює проведення державного нагляду та моніторингу. Постанова КМУ № 303 від 13.03.2022 тимчасово призупинила планові перевірки, що, з одного боку, полегшило навантаження на підприємства, але з іншого – знизило рівень контролю за дотриманням вимог охорони праці. Позитивним чинником залишається поступове впровадження елементів концепції Vision Zero, що передбачає нульову терпимість до виробничого травматизму. Водночас, без системного підходу на рівні державної політики та належного фінансування ці ініціативи не дають бажаного результату.

Отже, ефективне управління охороною праці у вугільній галузі України потребує комплексного підходу, який має включати: модернізацію шахт, підготовку фахівців, посилення відповідальності керівництва, а також оновлення нормативно-правової бази з урахуванням реалій воєнного часу та міжнародних стандартів.